

Dosarul nr. 2ra-1893/2021
2-20141859-01-2ra-24112021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (E. Culinca)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (M. Anton, I. Secrieru, V. Cotorobai)

ÎNCHEIERE

19 ianuarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecători

Svetlana Filincova
Dumitru Mardari
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului depus de avocatul Serghei Mocanu în
interesele lui Denis Danilov,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Denis
Danilov împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la
constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale și
repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 01 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 11 noiembrie 2020, Denis Danilov a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la
judecarea în termen rezonabil a cauzei penale, nr. 2014010755 pentru perioada 13
mai 2014 – 02 iulie 2020, încasarea din bugetul de stat cu titlul de prejudiciu moral
a sumei de 10 000 Euro și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 13 mai 2014 de către SUP al IP Centru al
DP mun. Chișinău s-a dispus începerea urmăririi penale pe indicii infracțiunii
prevăzute de art. 290 alin. (1) și art. 188 alin. (2) lit. lit. b), c) și f) din Codul penal,
cauzei penale fiindu-i atribuit nr. 2014010755.

Reclamantul a indicat că, prin ordonanța Procurorului în Procuratura
sectorului Centru mun. Chișinău, Lilia Șapovalov, s-a dispus punerea
reclamantului Denis Danilov sub învinuire și i s-a incriminat comiterea infracțiunii
prevăzute de art. 188 alin. (2) lit. b), e) și f) din Codul penal.

Prin sentința din 24 iunie 2016 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, Denis
Danilov și Valentin Baltag au fost declarați culpabili în comiterea infracțiunii
prevăzute de art. 187 alin. (2) lit. b) din Codul penal, fiindu-le stabilită o pedeapsă
sub forma de închisoare pe termen de 5 ani, cu suspendarea executării pedepsei pe
termen de 3 ani, în temeiul art. 90 din Codul penal.

Prin decizia din 15 noiembrie 2016 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, pronunțată motivat la 13 decembrie 2016 a fost respins ca nefondat apelul reclamantului și admis apelul declarat de către acuzatorul de stat împotriva sentinței din 24 iunie 2016 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Astfel, fiind casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre cu privire la modul stabilit pentru prima instanță, fiind recunoscut vinovat Valentin Baltag de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 188 alin. (2) lit. b), e) și f) din Codul penal și stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 8 (opt) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Prin decizia din 21 martie 2017 a Colegiului Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție au fost admise recursurile apărării și casată decizia din 15 noiembrie 2016 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, fiind remisă cauza spre examinare în instanța de apel în alt complet de judecată.

Prin decizia din 14 iunie 2017 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, pronunțată motivat la 13 iulie 2017, a fost respins ca nefondat apelul reclamantului și s-a admis apelul declarat de acuzatorul de stat împotriva sentinței din 24 iunie 2016 a Judecătoriei Centru. Prin urmare, sentința în cauză a fost casată și pronunțată o nouă hotărâre cu privire la modul stabilit pentru prima instanță fiind recunoscut vinovat Valentin Baltag de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 188 alin. (2) lit. b), e) și f) din Codul penal și s-a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 8 (opt) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Decizia din 14 iunie 2017 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău a fost contestată cu recurs. Astfel, prin decizia din 13 decembrie 2017 a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție, a fost declarat inadmisibil recursul apărării și menținută decizia din 14 iunie 2017 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău.

Decizia din 13 decembrie 2017 a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție a fost contestată cu recurs în anulare.

Prin decizia din 08 noiembrie 2018 a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție, au fost admise recursurile în anulare declarate de avocatul Alla Pelevaniuc în interesele lui Denis Danilov și de avocatul Serghei Mocanu în interesele lui Valentin Baltag, fiind casate integral deciziile din 13 decembrie 2017 a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție și din 14 iunie 2017 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, în cauza penală în privința lui Valentin Baltag și Denis Danilov, cu dispunerea rejudecării cauzei la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Astfel, prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 septembrie 2019, pronunțată motivat la 23 octombrie 2019, au fost respinse ca nefondate apelurile avocatului Serghei Mocanu și avocatului Alla Pelevaniuc și admis apelul declarat de acuzatorul de stat împotriva sentinței din 24 iunie 2016 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Prin urmare, sentința a fost casată în partea ce se referă la individualizarea executării pedepsei cu pronunțarea unei hotărâri noi potrivit modulului stabilit pentru prima instanță prin excluderea prevederilor art. 90 din Codul penal, în rest sentința a fost menținută.

Decizia din 18 septembrie 2019 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău a fost contestată cu recurs ordinar. Ca urmare, prin decizia din 02 iulie 2020 a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție, au fost declarate inadmisibile

recursurile apărării și menținută decizia din 18 septembrie 2019 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău.

Consideră reclamantul că, în astfel de circumstanțe i-a fost încălcat dreptul la examinare a cauzei penale într-un termen rezonabil, prin durata excesivă de examinare peste 6 ani, iar instanța de judecată prin prisma art. 2 alin. (1) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, art. 1998, art. 2036 și art. 2037 din Codul civil, este obligată să constate încălcarea dreptului subiectiv al reclamantului Denis Danilov la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale, cu încasarea din contul bugetului de stat în beneficiu reclamantului a sumei de 10000 Euro, cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea din 19 februarie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial acțiunea depusă de către Denis Danilov, a fost constatată încălcarea dreptului lui Denis Danilov la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale și a fost încasată de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Denis Danilov suma de 1000 Euro, echivalentul în valută națională conform cursului stabilit de Banca Națională a Moldovei la data executării hotărârii, cu titlu de prejudiciu moral. În rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 01 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Denis Danilov, a fost admis apelul declarat de către Ministerul Justiției, a fost casată hotărârea primei instanțe și a fost pronunțată o hotărâre nouă prin care a fost respinsă acțiunea depusă de către Denis Danilov ca nefondată.

În motivarea deciziei emise, instanța de apel a constatat că doar întârzierile imputabile autorităților judiciare competente pot avea ca consecință eventuala constatare a depășirii termenului rezonabil în care trebuia să fie judecată cauza, iar aprecierea și repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea termenului rezonabil se face luând în considerare încălcările comise din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului.

Instanța de apel a subliniat că legiuitorul a stabilit condiții pentru apărarea reală și eficientă a drepturilor inculpatului, încălcarea cărora se examinează de către instanța de judecată, la cererea părților, însă din acțiunile întreprinse de către inculpatul Danilov Denis și avocatul acestuia în procesul penal, rezultă că ultimii nu au folosit remediile respective de apărare legală a drepturilor.

Privitor la conduita autorităților naționale, Colegiul a notat că în limita pretențiilor reclamantului, examinarea cauzei penale în trei jurisdicții a durat de la 02 iulie 2014 până la 13 decembrie 2017, când asupra cazului s-a pronunțat Curtea Supremă de Justiție. Ulterior, prin decizia din 08 noiembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție procedura penală a fost redeschisă, fiind admise recursurile în anulare declarate de partea apărării, cauza fiind judecată definitiv la 02 iulie 2020 prin pronunțarea deciziei Curții Supreme de Justiție privind inadmisibilitatea recursurilor ordinare.

Colegiul a conchis asupra lipsei situațiilor și circumstanțelor, care ar indica la temeinicia acțiunii și existența împrejurărilor care impun răspunderea statului pentru încălcarea termenului rezonabil de examinare a cauzei penale, finalizată cu condamnarea reclamantului Danilov Denis, chiar și în situația în care judecarea a durat, inițial 3 ani și 5 luni, iar după redeschiderea procedurii 1 an și 8 luni. Or, pe

parcursul examinării cauzei instanțele de judecată sunt obligate să efectueze toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a circumstanțelor cauzei și stabilirii adevărului. Procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și statului de acțiuni ilegale, ale persoanelor cu funcții de răspundere, săvârșite în activitatea lor legată de cercetarea aspectelor ce țin de comiterea infracțiunilor. Organele de urmărire penală și instanțele judecătorești sânt obligate să activeze în așa mod încât nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată, să nu fie supusă în mod arbitrar sau fără necesitate măsurilor procesuale de constrângere, sau să nu fie victima încălcării altor drepturi fundamentale.

De asemenea a evidențiat că examinarea cauzei penale a durat puțin peste cinci ani, termenul datorându-se inclusiv comportamentului inculpaților și avocaților acestora, care înaintau cereri de amânare, cum și datorită neprezentării în ședințele de judecată a inculpaților, avocaților, părților vătămate și a martorilor, datorită demersurilor înaintate de participanți, aflarea judecătorilor în concedii medicale, numărul părților la proces, complexitatea cauzei, folosirea căilor de atac și asigurarea unui proces echitabil și a unei apărări reale, efective și eficiente atât inculpaților/condamnaților, cât și părții vătămate. Or, scopul primordial, esențial și de bază al procedurilor penale este aflarea adevărului, cu sancționarea persoanelor vinovate de comiterea infracțiunilor și neadmiterea supunerii unor astfel de pedepse față de persoanele care nu au comis astfel de fapte, dar au fost supuse procedurilor penale. Respectiv, Colegiul a accentuat că termenul de examinare și judecare a cauzelor penale nu poate fi urgentat în detrimentul scopului procesului penal, deoarece aflarea adevărului obiectiv pe caz cu pronunțarea unei sentințe corecte, întemeiate și legale prevalează asupra necesității examinării cauzei în termeni restrânși.

La 13 octombrie 2021, avocatul Serghei Mocanu în interesele lui Denis Danilov, a declarat recurs împotriva deciziei din 01 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei hotărâri noi cu privire la admiterea integrală a acțiunii.

În motivarea recursului și-a exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, ca fiind nemotivate și contradictorii cu circumstanțele cauzei.

În esență, recurentul a reiterat argumentele indicate în cererea de chemare în judecată, suplimentar invocând că urmează a fi admisă integral acțiunea cu încasarea prejudiciului moral în mărime de 10 000 Euro or, jurisprudența națională cât și cea internațională, recomandările Curții Supreme de Justiție impun încasarea prejudiciului moral în mărimea solicitată.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Materialele cauzei atestă că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată părților la 17 septembrie 2021 prin intermediul poștei electronice, iar recursul a fost depus în termen la 13 octombrie 2021.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea

despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

La 29 noiembrie 2021, Curtea Supremă de Justiție a comunicat intimatului recursul, informând despre necesitatea depunerii referinței în termen de o lună de la data primirii scrisorii (f.d. 113, 115). Însă, până la data examinării admisibilității cererii de recurs, intimatul nu a depus referință, prin care să-și exprime poziția.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, nu constituie temei de casare a deciziei recurate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicite admise [cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva

Italiai, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Așa fiind, Colegiul consideră că recursul declarat de avocatul Serghei Mocanu în interesele lui Denis Danilov nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se declară inadmisibil recursul depus de avocatul Serghei Mocanu în interesele lui Denis Danilov.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecători

Dumitru Mardari

Victor Burduh